

PER PETTERSON

Twée wegen

Vertaald uit het Noors
door Marin Mars

COLIBRI-BIBLIOTHEEK

Elfde druk

Oorspronkelijke titel *Jeg nekter*, verschenen bij
Forlaget Oktober

Oorspronkelijke tekst © Forlaget Oktober AS, Oslo 2012
Eerste Nederlandstalige uitgave © Marin Mars en De Geus BV,
Breda 2014

Deze uitgave van World Editions kwam tot stand in
samenwerking met De Geus BV, 2016

Omslagontwerp Multitude

Omslagillustratie © Alexandre Cappelari/Arcangel Images

ISBN 978 94 6237 149 1

NUR 302

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar
gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op
welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van World Editions BV, Breda, Nederland.
Telefoon: 076 523 3533. Internet: www.worldeditions.org.

JIM. SEPTEMBER. 2006

Donker. Het was half vijf 's nachts. Ik reed van Hauketo naar de Herregårdsveien. Vlak voor het station van Ljan sloeg ik links af de brug op over het spoor, het licht stond op rood, maar er was niemand te zien, dus reed ik gewoon door. Toen ik aan de andere kant een stukje naar beneden was gereden, voorbij de winkel daar, Karusellen heet die, kwam er plotseling een man vanuit het donker het licht van de koplampen in struikelen, alsof hij werd gelanceerd. Op het moment dat ik hem zag, viel hij bijna. Ik trapte vol op de rem, de wielen blokkeerden en de auto slipte met een afschuwelijk gierend geluid zijdelings een paar meter door en stopte vlak bij de man. De motor sloeg in één klap af. Ik was ervan overtuigd dat ik hem met de bumper had geraakt.

Maar hij viel toch niet. Hij steunde op de motorkap, deed drie stappen naar achteren en bleef staan, zwaaiend op zijn benen, ik zag hoe het licht zijn ogen overspoelde. Hij staarde naar de voorruit, maar hij kon me niet zien, hij kon niets zien. Zijn haar was lang, en zijn baard was lang, en hij hield een grijze zak stevig onder zijn arm geklemd. Eén moment dacht ik dat het mijn vader was. Maar het

was mijn vader niet. Ik had mijn vader nog nooit gezien.

Toen verdween hij in het donker aan de andere kant van de weg waar het pad steil naar beneden liep naar Ljansdalen. Ik bleef met stijve armen zitten, mijn handen stevig tegen het stuur gedrukt en de auto dwars op de Herregårdsveien, deels op de andere weghelft. Het was nog steeds donker, ja, nog donkerder. Twee koplampen kwamen dichterbij, op weg naar boven. Ik draaide het contactsleuteltje om, en toen wilde de motor niet starten, ik probeerde het nog een keer, en toen sloeg hij aan. Ik voelde mijn adem snel gaan, boven in mijn keel, zoals een hond ademt. Ik reed achteruit terug naar mijn eigen weghelft voordat de andere auto boven was, draaide voorzichtig, en reed langzaam naar beneden naar de Mosseveien en sloeg onder aan de weg af naar rechts, richting Oslo.

Ik woonde ten noordoosten van Oslo, in Romerike, tijdens de rood-groene regering van Jens Stoltenberg, maar toch nam ik steeds minder vaak de makkelijke weg via Oslo, langs de E6, ik reed liever met een grote oostelijke boog om de hoofdstad heen, van Lillestrøm via Enebakk naar Hauketo, omdat dat goede herinneringen opriep.

Die weg was veel langer en kostte meer tijd, maar dat gaf niets, ik was al een jaar met ziekteverlof. Ik

wist niet wat er nu zou gaan gebeuren. Er was een brief van de Sociale Verzekeringsbank gekomen waarin stond dat ik me moest melden, maar ik zou waarschijnlijk toch niet op korte termijn weer gaan werken. Zolang ik niet vergat mijn pillen te nemen, gleden de dagen moeiteloos in elkaar over.

Ik reed met bijna zestig langs de Mosseveien naar de hangbrug die het eilandje Ulvøya met het vasteland verbindt. Er was nog geen verkeer. Ik tufte over de brug, die onder me licht deinde, een fijn gevoel, als op het dek van een schip, ik hield van dat gevoel.

Ik parkeerde op het plekje meteen rechts van de weg op de andere oever, in de bocht daar, leunde achterover in mijn stoel, sloot mijn ogen en bleef zitten wachten. Ademde met mijn buik. Toen deed ik het portier open en zwaaide mijn benen naar buiten, liep om de auto heen, deed de kofferbak open en pakte de oude zwarte tas met visgerei eruit. Niets ingewikkelds, een lijn met twintig haken en een loodje aan het eind.

Een aantal vaste vissers stond al langs de reling, ze stonden hier al tien jaar of langer. Ik was de enige nieuwkomer in misschien wel evenveel jaar, maar niemand vroeg me waarom ik plotseling was opgedoken. Nu stond ik hier al drie maanden minstens twee keer per week.

De man die het dichtstbij stond, draaide zich om

toen ik met de tas in mijn hand de brug op liep. Hij groette met drie vingers tegen zijn muts, als een scout. Hij droeg twee truien over elkaar, de buitenste blauw, de onderste wit, nou ja, bijna wit, en ze waren allebei versleten, ze noemden hem Container-Jon. Aan zijn handen had hij handschoenen zonder vingers, of misschien waren het twee gewone handschoenen waarvan hij de vingers had afgeknipt. Ik had krantenjongens hetzelfde zien doen. Deze hadden een verrassend rode kleur, bijna roze.

‘En, willen ze een beetje bijten,’ zei ik.

Hij gaf geen antwoord, maar glimlachte en wees naar de krant die hij had uitgevouwen en bij zijn voeten op de grond had gelegd. Daar lagen een middelgrote kabeljauw en twee jonge makrelen, de ene spartelde nog een beetje. Hij knipoogde met zijn linkeroog en stak zijn rechterhand op en spreidde de vijf vingers drie keer.

‘Binnen een kwartier,’ zei ik en ik floot zachtjes.

Er slingerde een plastic zak vlak bij de reling, ICA, COOP, of een andere supermarkt, die was niet van hem, dat was in elk geval zeker, en er lagen ook twee in elkaar gedrukte kartonnen koffiebekers en een verfrommeld, lichtgekleurd servet, kleverig van de ketchup- en mosterdvlekken, en iets verderop ook nog een hopeloos in de knoop geraakte lijn. Container-Jon hoestte een paar keer hard met onheilspellend gierende uithalen, de handschoenen voor

zijn mond, draaide zich om en zei in het donker: 'Achterlijke buitenlanders. Die vissen overdag, de idioten.'

Ik liep langs hem en ging iets dichterbij het vasteland tussen twee kabels in staan, bij de negen, en maakte de laatste haak van de lijn los, trok een halve meter lijn uit en boog me over de reling. Met een paar stuntelige draaiende polsbewegingen wikkelde ik de lijn met het loodje aan het eind zachtjes af en liet hem in het water zakken. Boven aan elke haak had ik een stukje rode, glimmende tape gewikkeld. Toen mijn oom iets ten zuiden hiervan in Bunnefjorden viste, vlak bij het huis van Roald Amundsen, in een roeiboot die hij voor een prikje huurde, gebruikte hij altijd mosselen als aas. Hij wilde in zout water vissen, dat was begin jaren zestig, hij reed een heel eind in zijn grijze pv om in lieslaarzen bij de aanlegplaats van Bekkensten door het water te waden met de waterspiegel vlak onder de rand van zijn laarzen, diep voorovergebogen met de mouwen van zijn overhemd opgestroopt in een vergeefse poging ze droog te houden, en mosselen te plukken en die in een emmer waarvan de helft was afgesneden te stoppen die hij voor zich op het water liet dobberen. Maar dat werd mij te ingewikkeld en ik reed in elk geval niet zo'n eind om aas te halen, en de vis beet nu niet beter of slechter dan toen bij mijn oom. Je

hebt geen aas nodig, zeiden de anderen op de brug, ze bijten in alles wat glimt.

Ik bevestigde een fietsnaaf aan de reling met de spatbordstangen stevig om de leuning geklemd, dat heet een *vadbein*, zo'n ding, het werd meestal op het dolboord van vissersboten bevestigd en je kon het ook in de winkel kopen, als je wilde, maar dit was een eigen uitvinding. Ik legde de lijn in de gleuf en kon hem op die manier makkelijk heen en weer bewegen zonder dat de lijn over de reling schuurde tot hij met een knal afknapte. Dat was namelijk eerder gebeurd, tot algemeen vermaak.

Het werd langzaamaan lichter. Ik stond er al meer dan twee uur en had nog niets aan de haak gehad. Dat zat me wel een beetje dwars, maar eerlijk gezegd gaf ik niet meer zo veel om vissen. Niet zo veel als eerst. De vis die ik ving, gaf ik altijd weg.

Meestal ging ik naar huis voordat de eerste auto's naar beneden, richting brug kwamen, maar vandaag was ik aan het treuzelen. Ik was nog niet eens begonnen mijn tas in te pakken, en het waren mooie auto's die langsreden, dure auto's. Ik draaide mijn rug naar de weg met mijn versleten marineblauwe schippersjas goed dichtgeknoopt. Die jas had ik al sinds mijn jeugd in Mørk en slechts een van de koperen knopen was nog heel, en ik had een gebreide muts, ook blauw, ver over mijn oren getrokken, dus

van achteren zag ik er waarschijnlijk net zo uit als de anderen.

Ik maakte de lijn aan de reling vast, draaide me weer om en ging op mijn hurken zitten om een sigaret te pakken uit het pakje dat ik in mijn tas had zitten. Ik zou definitief moeten stoppen met roken, ik begon 's ochtends te hoesten, dat was een slecht teken, en toen stopte er een auto vlak voor me met het raam aan de bestuurderskant ter hoogte van mijn gezicht. Ik rechte langzaam mijn rug, ik had de sigaret tussen mijn lippen en stak die in de holte van mijn hand aan, met een lucifer, ik gebruikte altijd lucifers, ik hield niet van die plastic dingen.

Het was een grijze Mercedes, gloednieuw, en de lak glansde zoals huid soms kan glanzen, in sommige situaties. Toen gleed het raam geluidloos naar beneden.

‘Als dat Jim niet is,’ zei hij.

Ik herkende hem meteen. Het was Tommy. Zijn haar was dun en hij was bijna grijs. Maar het horizontale litteken boven zijn linkeroog was nog steeds duidelijk te zien, wit, lichtgevend. Hij had een paar-se overjas aan, die tot onder zijn kin was dichtgeknoopt. Die zag er niet goedkoop uit. Hij was nog steeds dezelfde, en tegelijkertijd zag hij eruit als Jon Voight in de film *Enemy of the State*. Leren handschoenen. Staalblauwe blik. Een beetje loensend.

‘Inderdaad,’ zei ik.

‘Jezus, hoelang is het geleden. Vijfentwintig jaar. Dertig.’

En ik zei: ‘Zoiets. Iets meer.’

Hij glimlachte. ‘We gingen ieder onze eigen weg, nietwaar.’ Hij zei het niet op een bepaalde manier.

‘Inderdaad’, zei ik. Hij glimlachte, hij was blij me te zien, leek het.

‘Sta jij hier op de brug te vissen met die muts op, kom ik langsrijden in deze auto. Die heeft een lieve duit gekost, dat kan ik je wel vertellen. Maar ik heb geld zat. Ik had er twee kunnen kopen, of meer, als ik zou willen, contant. Is dat niet merkwaardig.’ Hij glimlachte.

‘Wat.’

‘Dat dingen zo kunnen worden. Omgekeerd.’

Omgekeerd, dacht ik. Zat het zo. Maar hij zei het niet om mij te vernederen. Dat zou hij nooit doen, niet als hij was zoals hij was toen we jong waren. Hij vond het alleen merkwaardig.

‘Ja’, zei ik, ‘daar heb je gelijk in. Dat is heel merkwaardig.’

‘Willen ze een beetje bijten’, zei hij.

‘Voor geen meter’, zei ik. ‘Ik heb, denk ik, mijn dag niet.’

‘Maar je hoeft toch geen vis te hebben, ik bedoel, om te eten, nou ja, je snapt wel.’

‘Welnee’, zei ik.

‘Want in dat geval zou ik je kunnen helpen’, zei